

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones mediocres sancti Bonaventure de tempore

Bonaventura <Sanctus>

Argentine, 14. III. 1496

D[omi]nica decimaseptima.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31133

vnō possint retribuere tibi. de^o autē retribuet. Amicos autē et frēs. nō q̄si scel^o interdicūt. sed ad p̄merēda vite celestis p̄mia nihil valere oñdit. Vñ alibi. Si benefeceris his q̄ vobis benefaciūt. q̄ vob̄ est gratia. Siquidez et pctōres hoc faciūt. Sunt q̄dā cōiūia q̄ nō solū in p̄nci retribuuntur. sed etiā dānationē generant in futuro. Vñ paul^o opera tenebrarū enumerās. ait. Non in co. et ebrie. et. Ergo qui gulosos atq̄ luxuriosos p̄pter lasciuā inuitat p̄na plectet eterna. Qui vero amicos et diuites vocat. vt et ip̄e ab eis vocet. recipit mercedem suā. Sed et si hoc propter deū facis. in exemplum filiorum beati Job ip̄e qui iussit sicut cetera fraterne dilectionis officia remunerat. Ducitq̄ glo. Consolantur etiā pauperes alijs modis. scz per familiaritatem et affabilitatem. Eccī. iij. Congregationi pauperum affabilez te facito et. Item munuscula tribuendo. et libertati sue ip̄os dimitteudo. sicut nabuzardan. hieremiā. iij. Regū vlti. Item ip̄os in infirmitate visitando. sicut ioas fleuit

super helizeum p̄betam. iij. Regum. xij.

Dñica decimasēptima.

Katiasa

go deo meo p̄ vobis in gratia dei que data est vobis in xp̄o iesu. qz in omnibz diuites facti estis in illo in om̄i verbo et in omni scientia. et. i. Coz. i. Sūt diuitie diaboli detestabiles. diuitie anie delectabiles. mundi variabiles. dei inuestigabiles. Vñ et. Demonis ac anie. mūdiaz. deiqz reperte. Sunt mihi diuitie diuersis vsibus apte. Diuitie diaboli sunt pctā. q̄ detestanda sunt quasi venena colubri. Eccī. xxi. Quasi a facie colubri fuge peccata. et. Has diuitias p̄ponit in nūdinis seculi huius. et largiter erogat. et ad vsuram prestat. Eccī. xxvij. Sicut in medio compaginis lapidum palus figitur. sic inter medium venditionis et emptōnis angustabitur peccatis. Diabol^o. s. est palus. p̄geries lapiduz sunt peccata. mediū emptōis et venditōis est fraus et dolus

Dominica XVII

ipſius quo anguſtat hoïem
peccatis. De nūdinis iſtꝝ di-
citur Ezech. xxvij. Terra
gineſes negociatores tui,
in multitudine cunctarū di-
uitiarū argento, ferro, ſtan-
no et plumbo repleuerunt
nundinas tuas ꝛc. Terra
gineſes interpretāt. aues vo-
lantes ſublimes, ꝛ ſignāt de-
mones q̄ ad nos descendūt,
ꝛ contractū diuerſoz vicioz
nobiscū faciunt. Nam p̄ ar-
gentum accipit mūdana ſa-
pientia, per ferruz potentia,
per ſtannuz eloquentia, per
plumbum auaricia. Qui ta-
les diuitias nō emit, caracte-
rem beſtie nō habet et vilis
reputat. Aug⁹. Ego ne vitu-
perarer vicioſior fiebam, et
vbi nō ſuberat quo admiſſo
equarer p̄ditis, fingebar me
feciſſe qđ non fecerā, ne vide-
rer abiectior quo eram ino-
centior, ꝛ ne vilior quo caſti-
or ꝛc. Diuitie anime ſunt
virtutes ꝛ bona opera et ca-
riſmata grāꝝ. Eccī. xj. Mu-
lier gratioſa inueniet gloriā,
ꝛ robuſti habebunt diuiti-
as. Mulier gratioſa eſt ani-
ma ſancta, que ꝛ mulier for-
tis dicitur. Prouer. xxxj. vbi
multe diuitie eius narrant.

Juxta illud. Queſiuit lanā
ꝛ linuz ꝛc. Quibꝝ opibꝝ iuſti-
cie et ſanctitatis fructibꝝ ſit
inſiſtendū potius ei q̄ quod
accipit repēdere querit. hic
dicit. queſiuit lanā ꝛ linū. ꝛc.
Hec ſancta eccleſia vel ſan-
cta anima ad lram facit ſm
illud. Cum videris nudum
operi eum. ꝛc. Operat̄ autez
non inconfulte, ſed cum con-
ſilio manuum ſuarū. vt a vi-
ro ſuo chriſto mereatur i iu-
dicio audire. Audus fui et
operuiſtꝝ me. ꝛ qđ diu feciſtis
vni ex mīmis meis mihi fe-
ciſtis. ꝛc. Manū ſuarū. id
eſt. earum pſonaruz p̄ quas
elemoſynas pauperibus tri-
buit. In quozum opere de-
uoto, ſaluberrimo vtiſ con-
ſilio. vt cum diſpergit et dat
pauperibus nō ab homini-
bus laudetur ad tempꝝ. ſed
iuſticia eius maneat in ſecu-
lum ſeculi. Dyſtice p̄ lanaz
que eſt habitus ouium. pie-
tatis ꝛ ſimplicitatis opera q̄
proximis impendimus ac-
cipiuntur. In lino quod ex
terra virens oritur. ꝛ multo
longoꝝ labore et exercitio
āmittit humorem natium,
ꝛ ad gratiā noui candoris p̄-
uenit. caſtigatio carnis no-

stre z castimonia intelligunt
 Dum enim ingenitas vicio
 rum sordes per continentia
 excoquimus. dignam veste
 qua christu induam⁹. effici
 mus. fm illud. Quotquot i
 christo baptizati est⁹ christu
 induistis. Facta est etiā qua
 si navis institoris delon. p.
 pa. s. quod propriu institoru
 est exteras regiones petere.
 z merces pro mercib⁹ comu
 tare. Merces nostre in hac
 vita. sunt tribulationes et
 angustie luctus paupertas
 spiritus z cetera talia p qui
 bus celestes diuitias recipi
 emus. Diuitie mundi q⁹s
 variabiles siue instabiles di
 cimus. sunt res tempales in
 quibus est nulla stabilitas.
 propt⁹ quod cōparat eas sa
 lomon anib⁹ pennas. Pro
 uerbio. xxiij. Noli laborare
 vt dixeris. sed prudētie tue
 pone modū. z ne erigas ocu
 los tuos ad opes quas ha
 bere non poteris. faciēt em
 sibi pennas z volabūt in ce
 luz. zc. Sicut enim aues ad
 libitum volant et loca conti
 nue mutant. sic diuitie de lo
 co ad locum. de persona ad
 psonam transeunt. In quo
 ostenditur nobis q⁹ sicut ille

sunt peregrine in hoc mūdo
 z instabiles et vage. sic z nos
 Vel dicunt⁹ peregrine. quia
 inducunt mores pegrinos.
 Poeta. Prima pegrinos ob
 scena pecunia mores. Intu
 lit. z turpi fregerunt secla lu
 xu. Diuitie molles. zc. Vere
 peregrinos mores inducūt
 diuitie. Qui enim pus erāt
 humiles et in imo iacentes.
 reddūt superbos. tumidos
 z elatos. qui prius erant sto
 lidi z rudes reddunt sapien
 tes fm suam estimationem.
 z prudentibus prudētiores
 et ita de singulis. Quod be
 ne signatum habemus De
 utero. xvij. de rege creando.
 vbi dicitur. q⁹ nō debeat ha
 bere auri et argenti immen
 sa pondera. nec multiplica
 re sibi vxores z equos ad re
 uertendum in egyptum zc.
 Aurum z argentum moralit
 ter dictuz multiplicant qui
 postq⁹ diuites facti fuerint.
 sapientiam z eloquentiaz sibi
 arrogāt. Vxores multi
 plicant quādo luxurie z im
 pudicie vacant. Equos mul
 tiplicant. quādo frena lasci
 uie et insolentie laxant. cum
 prius tales non fuerint.

Diuitie dei inuestigabi

les sunt dona dei gratuita. De quibus Roma. xj. D al/ titudo diuitiarū sapientie z scientie. zc. vsq; ibi. q; incomprehēsi. sunt. zc. Glo. Val/ de paruum sensum habem⁹ ad discutiendā iusticiā et iudicia dei. Ad discutiendam gratiā gratuitam. nullis me/ ritis pcedētib; reddita. nec tā mouet nos q; grā pstat indi/ gnis. q; q; eq; indignis alijs denegatur. Unde z subdit. Et inuestigabiles vie eius. id est. impletiones dispensa/ tionis eius. quia nec in exhi/ bitione potest cognosci. q; di/ sponit. Sunt etiam diuitie dei quelibet virtutes z gra/ tiarum donatiōes. Prover/ bio. viij. Nec sunt diuitie z gloria z opes superbe z iusti/ cia zc. Glo. Nō se exaltet hu/ mana presumptio. plēitudi/ nem virtutum sola dei sapi/ entia possidet. ab hac huma/ na fragilitas quicquid habz virtutis accipit. Hoc est qd hic dicit apostolus. diuites facti estis in illo non in terre/ na substantia. Quanti autē pccij sint iste diuitie dī Pro/ nerbio. iij. de laude sapientie. Longitudo dierum in dex/ tera eius et in sinistra illius

diuitie et gloria zc. Visione sue diuinitatis electos suos in ppetua luce donat. et eos/ dem in presentivita. incarna/ tionis sacramentis z charis/ matibus illustrat z roborat. Dat eis qui ob se comparā/ dū omnia sua vendunt. cen/ tuplum in hoc seculo. z vitaz eternam in futuro. De tali/ bus diuitijs in Psal. Spe/ ra in domio z fac bo. z inha/ bita terram. z pa. in diu. eius qui est diues in omni gratia z gloria. qui est bened.

De euangelio.

Illiges

dominū deus tuū ex toto cor/ de tuo z ex to/ ta anima tua zc. Math. xxij. Hic quattuor notantur. scz quis sit diligēdus. quare. q/ modo. per quid cognoscat dilectio dei. Unde h. Quis sit amandus. z ob quaz cau/ sam. quomō. per quid. Co/ gnoscatur amor. subscriptis collige p̄bis. Quis sit dili/ gendus p̄z omi rōnali crea/ ture. qz solus de⁹ in omnib; z sup omia. Nā z si sunt que/

dam alia nobis diligēda ad
ipm tñ referri debent. quia
sicut ipse vnus est deus. ita et vni
ce debet diligi. coli. timeri et
reuereri. *Ecc. ij.* Unus est al
tissimus creator oim. omni
potens et rex potens. et metu
endus nimis. sedens super thronum
illius et dominans deus
Bene dicit vnus est. Nā idem
dicitur in principio decalogi.
Deut. v. Audi israel. Deus tu
us vnus est. Nō habebis de
os alienos coram me. id est.
quos preferas aut cōpares
mibi aliq̄ genere latrē. du
lie vel yperdulie. qz ego sum
deus zelotes visitans pecca
ta patrū in filios etc. zelotes
id est. amozosus. et put h su
mitur zelus pprie ē amor cō
iugum. p quo nō sustinet q̄s
accessum alterius viri ad vx
orem suam Et facit dominus
sicut vir zelotipus nunc ar
guendo nunc mulcendo vx
orem suā ne oberret. Argu
it euz dicit. visitans peccata.
mulcens cum subdit. faciēs
miscōiam in multa milia di
ligentibz me etc. Quare di
ligendus sit deus infinite cau
se sunt. nec potest eas homo
explicare sermone Sūt em̄
quedā cause naturales. que

dam generales. quedā par
ticulares. Vix est em̄ homo
tam hebes et gratia vacuus
qui nō inueniat aliqd̄ speci
alis cause apud semetipm q̄
re merito debeat diligere de
um. maxime cū hoc mentibz
humanis naturalit̄ sit indi
tum et generalit̄ probatum.
Generales cause sunt multe
Prima qz ipse est oim rerum
creator. Vñ *Ecc. i.* Unus est
altissimus creator oim etc. Et
illud *Isa. xliij.* Ante me non
est format̄ deus. nec post me
erit. qz mihi curuabit omne
genus et confitebit̄ omnis lingua
Et q̄s nō diligeret creatorē
suū a quo habet esse et subsi
stere. qz in ipso viuim⁹ moue
mur et sum⁹. *Act. xvij.* Ite li
berator n̄ est. *Dan. xiiij.* Pa
ueant habitātes in vniuersa
terra deū daniel. qz ipse est li
berator et saluator etc. Sed
q̄s nō diligit liberatorē suū
Ps. Liberator meus de gen.
it. i. demonibus. *Ecc. xxix.*
Gratiam fideiussoris tui ne
obliuiscaris. dedit enim pro
te animam suam. etc. Ite gu
bernator. *Isaie. xlvij.* Ego
dñs deus tuus docēs te uti
lia et gubernans te in via q̄
ambulas. etc. D̄ctum dili

gendus est gubernator ille qui vchit nos classe puiden-
 tie sue ad portum salutis eter-
 ne. cauens ne impingā^r vel
 piratas crudelissimos incur-
 ramus. **M**odus diligen-
 di deum ostenditur cum di-
 citur. Diliges dñm deuz tu-
 um ex toto corde tuo. z ex to-
 ta ania tua. z ex omni mente
 tua zc. De hoc modo varie
 disputant doctores sancti.
Aug^o. dicit. **N**ō possit im-
 pleri in via sed in patria. **A**it
 em sic in lib. de pfectione iu-
 sticie. **Q**uādiu nobis inest ali-
 quid carnalis deupiscentie.
 nondū ex tota aia diligitur
 deus. zc. **Q**uerit ergo quare
 hoc pceptū sit in mandatis
 primū z maximū. qd nequa-
 s impleri pōt in hac vita. **E**t
 respondit **A**ug. **U**t sciam^o
 inquit quo p amorem tende-
 re debeamus. zvt nemo se p
 fectum arbitretur. quousqz
 veram z summā pfectionez
 fuerit affecutus. **Q**uidā cō-
 sedunt modū istuz posse im-
 pleri etiā in via qntuz ad ali-
 quod tempus. in quo potest
 homo totaliter ferri in deū.
 vt nec sint in eo mot^o carita-
 ti oppositi. nec etiaz extranei
 Rūderi pōt. q licet hoc qñqz

possit esse. z aliqñ sit in aliq/
 bus psonis excellētibz. nō tñ
 cōiter repit in istz oibz. qz p/
 uilegia paucoz nō faciūt le-
 gez cōem. **B**ern. sup cantica
 omel. xx. **H**ūc ternariū dili-
 gendi alie ordinat dicēs. **D**i-
 sce o xpiane a xpo qntū dili-
 gas xpm. **D**isce amare dolci-
 ter. amare prudenter. amare
 fortiter. **D**ulciter. ne illect^o.
 prudenter. ne decept^o. fortiter
 ne oppressus. ab amore dei
 auertaris. **I**te mō in sentē-
 tijs. **D**ilectionis modus in-
 sinuatur. cū dicit ex toto cor-
 de. i. ex toto intellectu. ex to-
 ta ania. i. ex tota volūtate. ex
 tota mente. i. ex tota memo-
 ria. **Q**uartū est p quid co-
 gnoscatur amor siue amans
 scz p bonas z efficaces opa-
 tiones. quia iuxta verbum
Bern. **A**mor aliud nō est qz
 vehemens et bene ordinata
 voluntas. **O**rdo vero amo-
 ris talis est. vt deū diligam^o
 sup omia. z ppter seipm et to-
 to corde. primū vero sic nos
 ipos. i. ad qd nos ipos. vel p/
 ppter nos ipos. vel qntuz nos
 ipos. inimicum vero ppter
 deum. tolerādo eū z benefa-
 ciēdo sibi fm illud **B**at. v.
Diligite ini. velt. bñ. his qui

oderūt vos zc. Item Greg. ostendit q̄ ex operibz probatur dilectio. Probatio inq̄ dilectiois. exhibitio est operis. Un̄ si dilectio fuerit fortis. patebit ex fortitudine operis. sicut est videre in martyribz. qui p̄ maxima tormēta que sustinebant in corpore. ostendebant maximā caritatem qua ardebāt in mente. Unde Grego. Amor oculis nō est. operat̄ enim magna si est. Si verō opari renuit. amor non fuit zc. Multa sunt opera charitat̄ z dilectionis ostensiuā. in q̄bus illud potissimū est vt homo a peccatis absteineat. z sobriē ac iuste viuat. Ecclesi. iij. Qui diligit deum exorabit p̄ peccatis z continebit se ab illis. Cognoscit etiā illa dilectio ex operibz misericordie z pietatis q̄ maxime. Ecclesi. viij. Porrige pauperi manū tuam vt pficiatur p̄ficiatio z benedictio tua. z mortuo nō prohibeas gratiā. Nō desis plorantibz in consolatiōe. z cum lugentibz ambula. Nō te pigeat visitare infirmū. ex his enim in dilectiōe firmaberis. i. Joh. iij. Qui habuerit substantiā hui⁹ mūdi. zc.

vsq̄ ibi. Filioli mei non diligamus s̄bo neq̄ lingua. sed opere z veritate.

Dñica decima octaua.

Enoua/

r mini spū mentis vestre et induite

nouum hominē qui fm̄ deum creatus est in iusticia et sanctitate veritatis zc. Eph. iij. Notāduz q̄ quadruplex est renouatio. s. baptismalis penitentialis. regular̄ z eternalis. Unde versus. Baptismus. pena. monachatus vita futura. Intus z exterius nos renouare solent. Prima igitur renouatio fit per baptismuz contra originale peccatū quod a primis patribz contraximus. z inueterati sumus. Nā diabolus serpens antiquus p̄mis parentibus nostris virus peccati infudit. z in posteros somitē cōcupiscentie carnalis transmisit. z quia hoc primo tempe fecit totuz genus humanum a sua recenti nouitate in vetustatem deduxit. Trenoꝝ. iij. Vetustam fecit pellem meā z carnē meā. cōtriuuit ossa mea. Hanc vetustatez aufert nobis domin⁹